

FOKUS



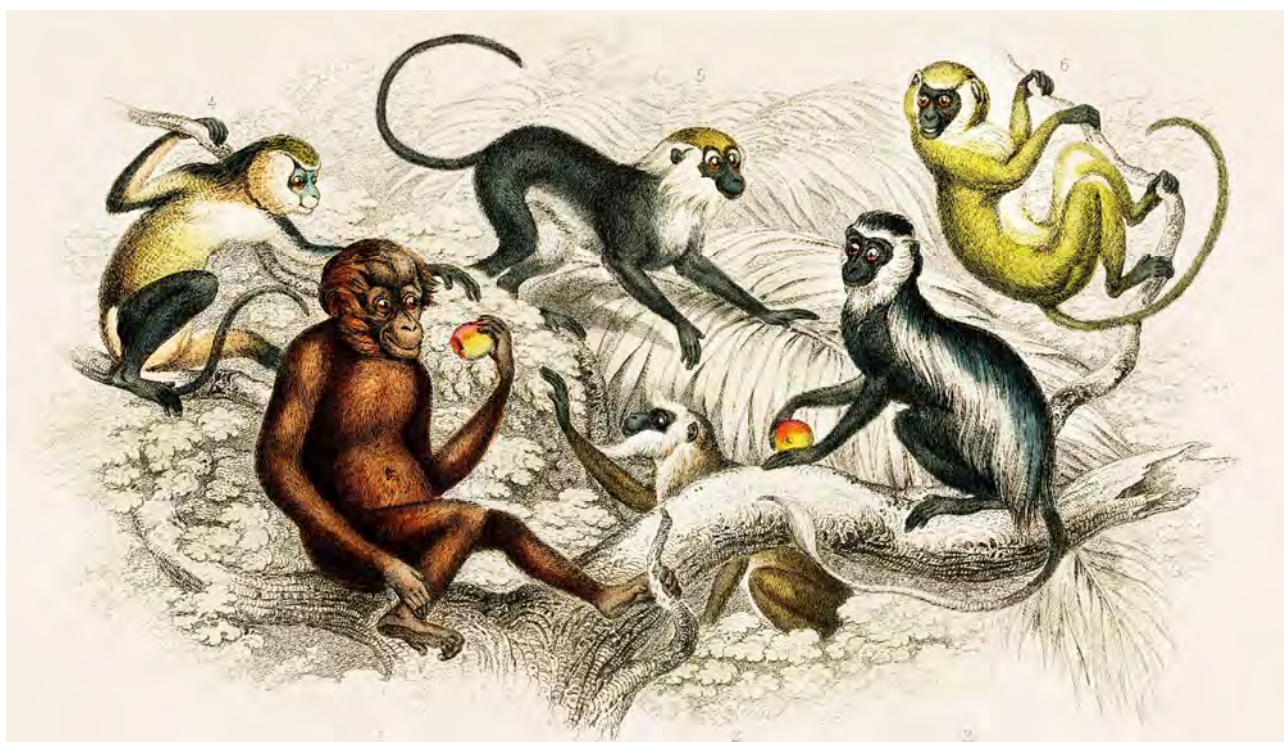
SPRÅKLYDSANGER MED OPPGAVER

FOKUS A BOKSTAVLYDER

LESEKURS A STAVSKRIFT

Aa

Toril Karstad



Henri Rousseau & Oliver Goldsmith, Rawpixel.com

Fokus er delvis utviklet ved hjelp av midler fra Extra-stiftelsen (nå Stiftelsen Dam).
 Forsidebildet er tegnet av Melissa Adéle Popkema.
 Heftet kan kombineres med Skjelfjords lesebok og Tømtes løkkeskriftmateriell.

A-LYD-VERS: SANG NR 14

Tekst og melodi: Toril Karstad, vokal: Mirjam Johanne Omdal vg 1.
Komp og opptak: Øyvind Åge Berg, illustrasjon: Lydia Madeleine Popkema 7. kl.



Apetemmer Adrian, han var Atens altmuligmann.

Alle andres aper apte alltid etter Adrian.

Adrian **s**lo an.

Aldri angret han

på alt apepass ved Annas apeland.

OPPGAVE 1: LYTT TIL CD-EN, OG PRØV Å LÆRE VISA.

OPPGAVE 2: SETT RING RUNDT HVER A, OG SI LYDEN A.

OPPGAVE 3: SETT RING RUNDT HVER a, OG SI LYDEN A.

OPPGAVE 4: LES HELE TEKSTEN HVIS DU KAN.

STREK UNDER STUM BOKSTAV = MINUS LYD, INNRAMMET NG ER ŋ-LYD, FEIT S HAR ʃ-LYD.

OPPGAVE 5: FINN LYDEN A SKREVET MED SYMBOLET a.
SI LYDEN MENS DU SETTER RING RUNDT SYMBOLET.

kvjæaønvnpbøhjsfauævøgrmvadysri
imaúaånuvanøbljtnakhjrunåyfbæhaæ
aulhumaåsrafåmualgduabølvæhbjsnk
aælvsrmmamygyramauånubinæaæaljpf
uhjrknåvanvæhtaranåmanvsmaulajan
øalhbjasfuæpøgiarhåmysralauånuav
anabljvnauhjraunåynbyhøkvhuadåsra
nåmanlgidahgfbstuaræktfmdbsåvuvh
umåsrfæamnlsdaubjøntnpaløhbjsarkv
lagrhaåmysrmaúaånuvgghwqzchatmæ



Charles Dessalines D'Orbigny, Ohara Koson & Anselmus Boëtius de Boodt, Rawpixel.com

OPPGAVE 6: SKRIV TRYKKBOKSTAVER. SI BESKJEDEN TIL DEG SELV MENS DU SKRIVER.

OVAL, LODDRETT NED

BUE NED*, LODDRETT NED, BØY, RUND FORM TIL VENSTRE

o o o o o o o o a a a a a a a a

a a a a a a a a a a a a a a

a a a a a a a a a a a a a a

a a

a a

OPPGAVE 7A: SKRIV STAVSKRIFTBOKSTAVER. SI BESKJEDEN TIL DEG SELV MENS DU SKRIVER.

RUNDT, NED, BØY

o a a a a a a a a a a a a a a a

a a a a a a a a a a a a a a a

a

a

a

aaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaa

OPPGAVE 7B: SKRIV STORE BOKSTAVER. SI BESKJEDEN TIL DEG SELV MENS DU SKRIVER.

Høyre: SKRÅTT OPP, SKRÅTT NED, VANNRETT MOT HØYRE

Venstre: SKRÅTT OPP, SKRÅTT NED, VANNRETT MOT VENSTRE

A A A A A A A A A A A A A A A

A A A A A A A A A A A A A A A

A

A

OPPGAVE 8A: LES VANLIGE ORD SEKS GANGER.

1

nei
seg

2

det
de

3

over
annen

4 KORT VOKAL

land
landet

5 KORT VOKAL

som
foran

ORDET DE HAR I-LYD SKREVET MED E. DETTE ER UVANLIG. PÅ ØSTNORSK UTTALES ORDET ANNEN /A-AN/. LEGG MERKE TIL SKRIVEMÅTEN, MEN LES ORDET SLIK DU SNAKKER! Å-LYD MED O I OVER, SOM, FORAN!

OPPGAVE 8B: LES OG LEGG LANG A-ORD MED BOKSTAVKORT.

1

av
var
fra
sa
la
far

2

mas
lar
sal
ras
lav
rar

3

rase
vase
fare
mase
vare
fane

4

maler
nesa
vane
raseri
maleri
same

5

reinlav
snar
slave
svane
snare
slaveri

EI SNARE ER EI FELLE TIL Å FANGE DYR I. AT NOEN ER SNARE BETYR AT DE ER RASKE.

FANE



SLAVERI MED JØDISKE SLAVER I DET GAMLE EGYPT



REINLAV



STREK UNDER STUM BOKSTAV = MINUS LYD, FEIT O HAR Å-LYD, FEIT E HAR Æ/I-LYD, FEIT EI/EG HAR EI-LYD, FEIT S HAR ſ-LYD. LYSEGRÅ ORD ER VELDIG VANLIGE. MØRKEGRÅ ORD ER VANLIGE.

OPPGAVE 8C: LES OG LEGG KORT A-ORD MED BOKSTAVKORT.

1	2	3	4	5
alle all man samme en mann navn sammen	fram lam vann sann falle lasso lass	ramme lavvo å vanne avis farfar vaffel amme	farvel avisa familie salve ananas vafler fasan	savne larve navle ramle samle varm ravn

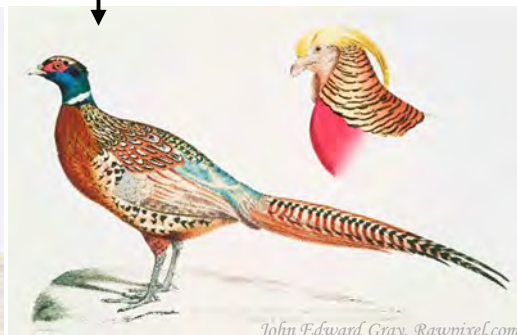


LASSO



Maria Elise Karstad, 7.kf.

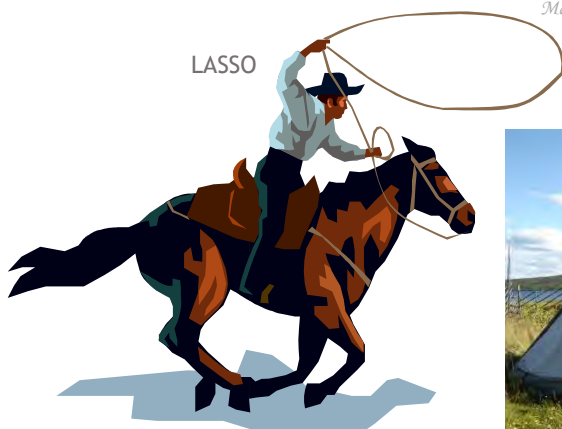
LAVVO



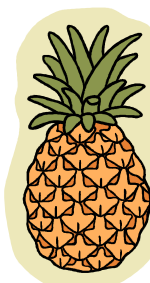
John Edward Gray, Rawpixel.com

ANANAS

RAVN



Emiliano Marin - Flickr, CC BY-SA 2.0,
<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=2876222>



Nps.gov.brca

FAMILIEN MIN



Oyvind Johannes Karstad, 5.kf.

LYSEGRÅ ORD ER VELDIG VANLIGE. MØRKEGRÅ ORD ER VANLIGE.

OPPGAVE 9A: LES SETNINGER MED LANG A-LYD.
SETT PRIKK UNDER VOKALER. DEL TEKSTEN I STAVELSER.

Mari rimer: fare – vare – snare – rare – svare

Malin rimer: vase – mase – rase

Sara rimer: maler – saler – hvaler

Ina rimer: sa – la – fra

Mona rimer: far – var – rar – svar – snar

Ari rimer: fane – rane – vane – ane – svane



Lydia Madeleine Popkema



OPPGAVE 9B: LES SETNINGER MED KORT A-LYD.
SETT PRIKK UNDER VOKALER. DEL TEKSTEN I STAVELSER.

Anna rimer: lass – vass – flass – ananas

Lasse rimer: vanne – sanne – lande – Anne

Amin rimer: samme – amme – lamme – ramme

Marianne rimer: land – vann – mann – sann

Alina rimer: varm – arm – larm – farm

Anine rimer: savner – ravner – omfavner



FEIT O HAR Å-LYD I NOEN DIALEKTER



Bob Hines, USFWS



OPPGAVE 10 A: LES HISTORIEN, DEL 1.



Ragnhild Haakenstad, 4.kl. Mønster/farger: Miriel Karstad, 1.kl.

Mari er en same. Maris familie er samer. De lever i nord. Mari maler masse. Det er en fin vane.

Nå maler Mari en ravn, lavvo, rein, reinlav og samer. Det er Mari, far, mor, farmor og farfar. Familien samler sammen all reinen sin.

Farfar får ei simle i lassoen. Simla ramler og faller. Simla lander i mosen så lassoen vaser seg sammen.



Simle: Celine Aurora Bastberget, ravn: Christoffer Goldie: Øvrige: Ragnhild Haakenstad, 4.kl. Mønster og farger: Miriel Karstad, 1.kl.

STREK UNDER STUM BOKSTAV = MINUS LYD, FEIT O HAR Å-LYD, FEIT E HAR Æ/I-LYD, INNRAMMET EG/EI ER EI-DIFTONG

OPPGAVE 10 B: LES HISTORIEN, DEL 2.



Celine Bastberget, Christoffer Goldie, Ragnhild Haakenstad, 4.kf., Eline Christin Leed Bauge, 5.kf. Foran v./landskap: TK, Mønster/farger: Miriel Karstad, 1.kf.

Masse rein får vann av Mari. Farmor famler i ranselen og vil finne salve. Rein med sår må få salve. Far sier farvel og farer sin vei med reinen sin. Far må få lasset med varer fram.



Far er en snill mann. Far må få maleriet av Mari. Mari leverer maleriet til Far. Far smiler masse.

Ragnhild Haakenstad, 4.kf. Mønster/farger: Miriel Karstad, 1.kf.

STREK UNDER STUM BOKSTAV = MINUS LYD, FEIT O HAR Å-LYD, FEIT E HAR Æ/I-LYD, INNRAMMET EG/EI ER EI-DIFTONG.

OPPGAVE 10 C: LES HISTORIEN, DEL 3.



Marianne Korssjoen, 3.kf. & Marianne Nordli, 7.kf.

Mari leser
om farao.
Farao var
en ond
mann.
Israel var
slaver.

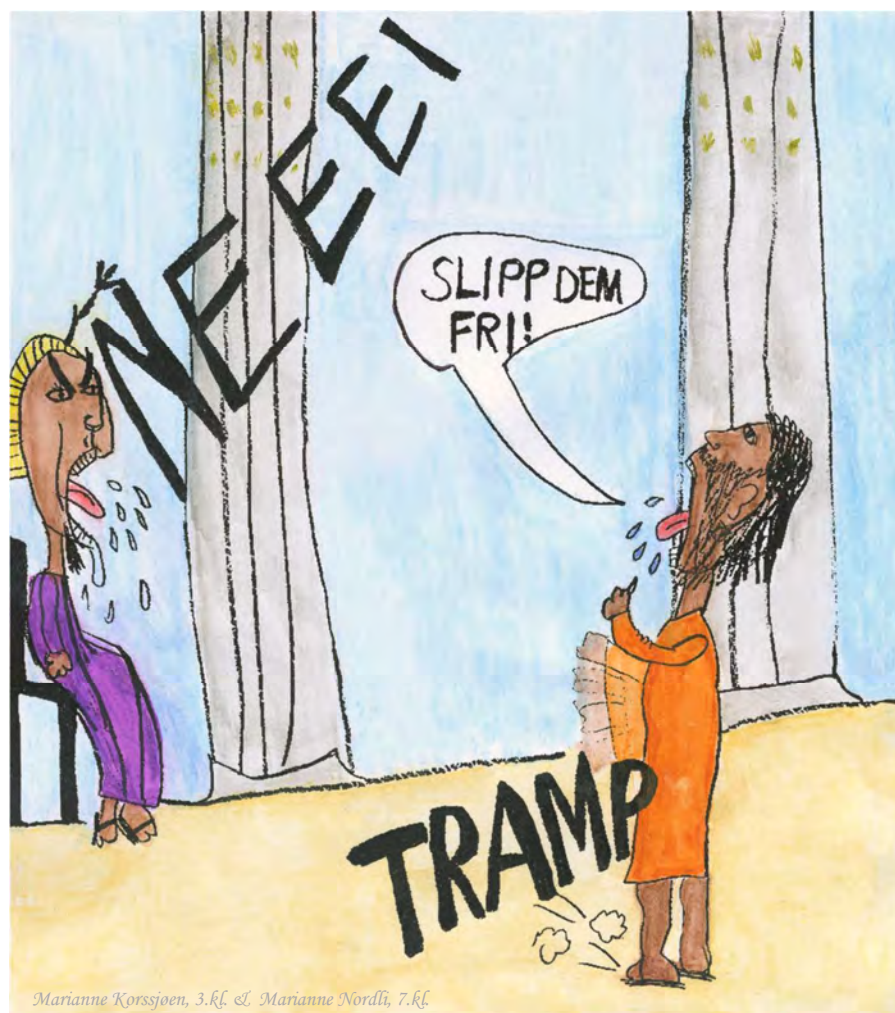


Marianne Korssjoen, 3.kf. &

Marianne Nordli, 7.kf.

Farao var fæl
med Israel.
Israel ville
fare fra
landet. De
ville være fri.

Israel ville
være fri fra
slaveri.
Moses ville
være med og
frelse Israel.



Marianne Korssjoen, 3.kf. & Marianne Nordli, 7.kf.

Men faraο ville narre Moses. Faraο ville narre
Israel. Mari vil lese mer senere.

STREK UNDER STUM BOKSTAV = MINUS LYD, FEIT O HAR Å-LYD,
FEIT E HAR Æ/I-LYD, FEIT EG/EI HAR EI-LYD, FEIT S HAR Š-LYD.

OPPGAVE 10 D: LES HISTORIEN, DEL 4.



Benedicte Samira Popkema, 7.kf.
Mønster og farger: Miriel Karstad, 1.kf.

Mor ammer lille Nils.
Så sover Nils i varmen.

Nå sniffer Mari med nesa si:
«Sannelig! Det er vafler!

Nam, nam!»

Mari får varme vafler
og mineralvann.



TK © Miriel Karstad, 1.kf.

STREK UNDER STUM BOKSTAV = MINUS LYD, FEIT O HAR Å-LYD, FEIT E HAR Æ/I-LYD, FEIT EG/EI HAR EI-LYD.

OPPGAVE 10 E: LES HISTORIEN, DEL 5.

Så leser mor salmer. Mor leser masse fine salmer, som vanlig.

Nå ser Mari månen. Så sovner Mari med reinfellen over seg.



Ragnhild Haakenstad, 4.kf. Monster og farger: Miriel Karstad, 1.kf.

STREK UNDER STUM BOKSTAV = MINUS LYD, FEIT O HAR Å-LYD, FEIT E HAR Æ/I-LYD, INNRAMMET EG/EI ER EI-DIFTONG.

OPPGAVE 11: DEL OPP I ORD MED LODDRETTE LINJER.

Annarimerseeinrein

Aririmerallefallelalle

Alinarimervarmarmmlarmfarm

Maririmerfarevaresnareraresvare

Aninerimersavnerravnerfavner

SIMLE ER HUNNrein



Lukas Riebling CC BY-SA 3.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=365923>

LasserimervannesannelandeAnne

Malinrimervasemaserase

Anisarimervaneanefanemanerane

Sararimersammeammellammeramme

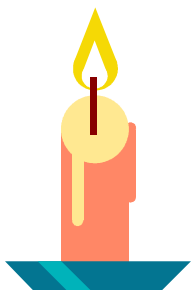
Mariannerimerlandenevannene

Aminrimermalersalerhvaler

STREK UNDER STUM BOKSTAV = MINUS LYD, INNRAMMET EI ER EI-DIFTONG.

OPPGAVE 12: SETT STREK FRA ORD TIL BILDE.

farfar



lasso

vase



familie

samen

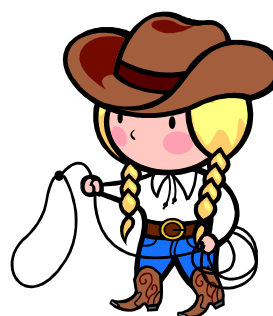


ammer

en maler



*Eline Christin Leed Bauge, 5.kf.
Monster/farge: Miriel Karstad, 1. kf.*



lammet

flamme



Matthew Digby Wyatt, Rawpixel



vaffel

OPPGAVE 13: LØS REBUSEN. BYTT UT TALESYMBOLER OG STORE BOKSTAVER MED SMÅ BOKSTAVER. LES SETNINGEN.

NB: DER DET ER TO RUTER UNDER TALESYMBOLER, SKAL DET VÆRE DOBBEL KONSONANT.
ALLE SETNINGER OG NAVN SKAL STARTE MED STOR BOKSTAV. SETT RIKTIG TEGN TIL SLUTT.

1

/3	Å	/3	A	Æ	E	Æ	/3	A	Æ	I	Æ	E I	/3	.

2

U	A	Æ	U	A	Æ	Æ	A	/3	Æ	E	Æ	Æ	E I	/3	.

3

Æ	I	/3	Æ	A	Æ	A	/3	Æ	E	Æ	I	/3	O	Æ	E	/3	.

4

STUM D

Æ	E I	/3	/3	E	D	Æ	Å	Æ	/3	Å	U	Å	Æ	A	Æ	U	E	.
					d													

5

STUM T

U	A	Æ	/3	Å	U	Å	Æ	A	Æ	E	T	U	Æ	A	/3	.		
											t							

6

/3	O	Æ	Æ	E	Æ	E	Æ	U	I	/3	E	Æ	A	Æ	/3	E	Æ	.

STREK UNDER STUM BOKSTAV = MINUS LYD, INNRAMMET EI ER EI-DIFTONG.

OPPGAVE 14A: SKRIV VANLIGE A-ORD I STAVSKRIFT.

av

av

var

var

fra

fra

alle

alle

falle

falle

navn

navn

OPPGAVE 14B: SKRIV VANLIGE A-ORD I STAVSKRIFT.

all

all

man

man

samme

samme

fram

fram

mannen

mannen

annen

annen

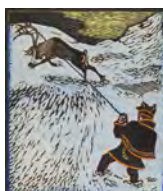
OPPGAVE 15: LES OPPGAVE 10 OG STREK UNDER NØKKELOLD:

15A: FINN IGJEN NØKKELOLDENE I TEKST 10A, OG STREK UNDER DEM.

Mari
maler
rein
samler

same
ravn
farmor
lassoen

nord
lavvo
farfar
Simla



15B: FINN IGJEN NØKKELOLDENE I TEKST 10B, OG STREK UNDER DEM.

rein
salve
lasset

vann
sår
få

ranselen
Far
maleriet

15C: FINN IGJEN NØKKELOLDENE I TEKST 10C, OG STREK UNDER DEM.

Mari
ond
ville
frelse

leser
Israel
fri
Farao

farao
slaver
Moses
narre

15D: FINN IGJEN NØKKELOLDENE I TEKST 10D, OG STREK UNDER DEM.

ammer
mineralvann
månen

Nils
mor
sovner

vafler
salmer
reinfellen



OPPGAVE 16: SE PÅ NØKKELOLDENE OG FORTELL HISTORIEN.

LES ORDENE OVENFOR FRA VENSTRE MOT HØYRE, ELLER SE PÅ NØKKELOLDENE I TEKSTEN 10A-D. DU KAN OGSÅ SE PÅ BILDENE. SI HELE HISTORIEN SÅ GODT DU KAN, TIL EN VOKSEN ELLER EN VENN, ELLER TIL DEG SELV! HUSKET DU MASSE?

Lassokasting: John Savio CC-BY, Nasjonalmuseet

STREK UNDER STUM BOKSTAV = MINUS LYD, FEIT O HAR Å-LYD,
FEIT E HAR Æ-LYD, FEIT S HAR J-LYD, INNRAMMET EG/EI/ØY ER DIFTONG.

Apetemmer
Adrian,
han var Atens
altnuligmann.
Alle andres aper
apte alltid
etter Adrian.
Adrian slo an.
Aldri angret han
på alt apepass
ved Annas apeland.



A-LYD-VERS: STAVELSESEDELING

SETT PRIKK UNDER VOKALENE: A, E, I, O, U, Y, Æ, Ø, Å.
TEGN EN BUE FOR HVER STAVELSE.

Apetemmer Adrian, han
var Atens altmuligmann.
Alle andres aper apte
alltid etter Adrian.
Adrian slo an. Aldri angret
han på alt apepass ved
Annas apeland.



OPPGAVE 19: DEL OPP ORDENE I SANGEN MED LINJER.

APETEMMERADRIANHANVAR
ATENSALTMULIGMANN.
ALLEANDRESAPERAPTEALLTID
ETTERADRIAN.ADRIANSLOAN.
ALDRIANGRETHANPÅ
ALTAPEPASSVEDANNASAPELAND.

STREK UNDER STUM BOKSTAV = MINUS LYD, FEIT S ER F-LYD, INNRAMMET NG ER ŋ-LYD.

OPPGAVE 19: SKRIV LANG A-ORD I STAVSKRIFT.

sa

sa

la

la

lar

lar

mas

mas

sal

sal

far

far

ras

ras

lav

lav

rar

rar

male

av

vase

vase

fare

fare

rase

rase

nesa

nesa

vane

vane

same

same



Eline C. Bauge, 5.kf. Farge og mønster: Miriel Karstad, 1.kf.

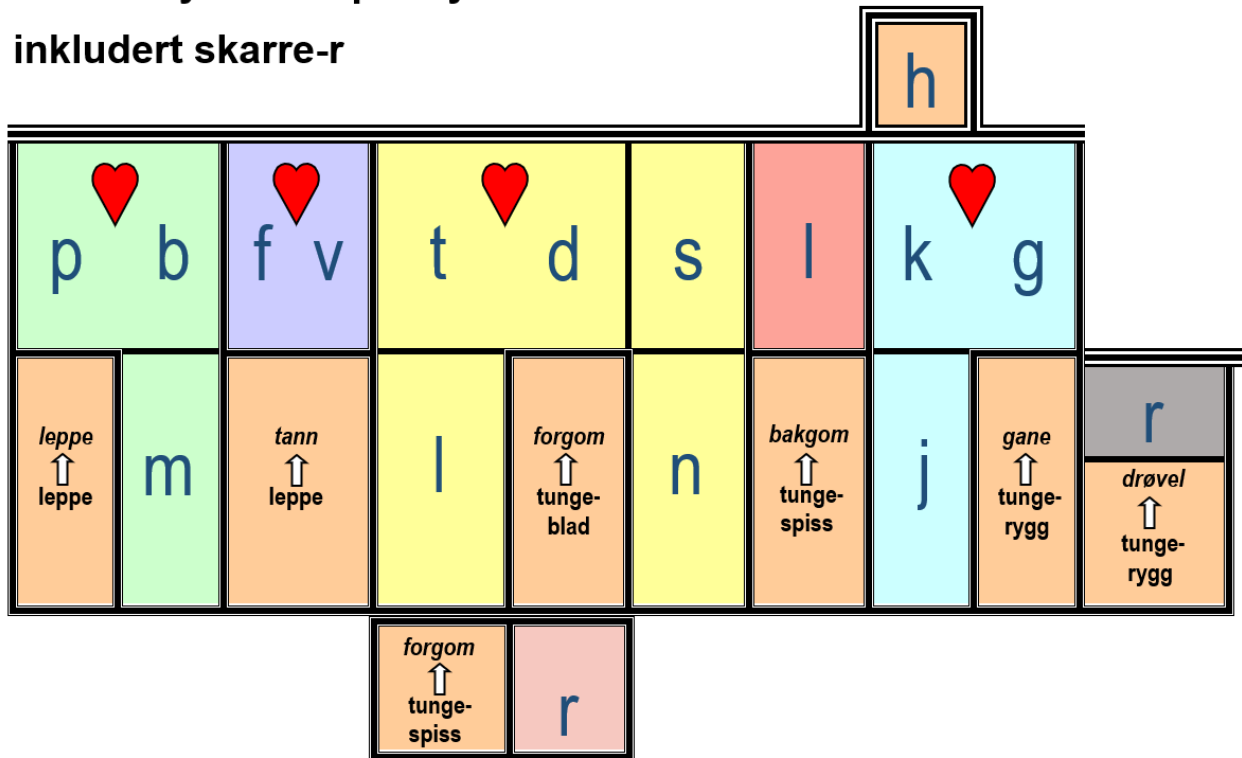
STREK UNDER STUM BOKSTAV = MINUS LYD, FEIT S ER F-LYD, INNRAMMET NG ER Ŋ-LYD.



John Savio CC-BY, Nasjonalmuseet

Bokstavlydenes språklydhus

inkludert skarre-r



Vokaler: a e i o u y æ ø å

Diftonger: ei au øy ai

FOKUS © Toril Karstad Kreativ Læring

Hjerte symboliserer stemt/ustemt-par. Døra angir artikulasjonssted, der nedre artikulatur er aktiv og derfor nevnes først (leppe mot tann).

